

Baltic Way 2003, matematisk lagkonkurranse

Riga, 2. november 2003

Tillatt tid: 4,5 timer.

Spørsmål om oppgavesettet kan stilles den første halvtimen.

1. La $\mathbb{Q}_+$ være mengden av de positive rasjonale tall.
Finn alle funksjoner $f : \mathbb{Q}_+ \rightarrow \mathbb{Q}_+$ slik at vi for alle $x \in \mathbb{Q}_+$ har

$$(1) : f\left(\frac{1}{x}\right) = f(x)$$

$$(2) : \left(1 + \frac{1}{x}\right)f(x) = f(x+1)$$

2. Bevis at enhver reell løsning av

$$x^3 + px + q = 0$$

tilfredsstillir ulikheten $4qx \leq p^2$.

3. La x , y og z være positive reelle tall slik at $xyz = 1$. Vis at

$$(1+x)(1+y)(1+z) \geq 2 \left(1 + \sqrt[3]{\frac{y}{x}} + \sqrt[3]{\frac{z}{y}} + \sqrt[3]{\frac{x}{z}} \right).$$

4. La a, b, c være positive reelle tall. Vis at

$$\frac{2a}{a^2 + bc} + \frac{2b}{b^2 + ca} + \frac{2c}{c^2 + ab} \leq \frac{a}{bc} + \frac{b}{ca} + \frac{c}{ab}.$$

5. En tallfølge (a_n) er definert slik: $a_1 = \sqrt{2}$, $a_2 = 2$, og $a_{n+1} = a_n a_{n-1}^2$ for $n \geq 2$.
Vis at for alle $n \geq 1$ gjelder

$$(1 + a_1)(1 + a_2) \dots (1 + a_n) < (2 + \sqrt{2})a_1 a_2 \dots a_n.$$

6. La $n \geq 2$ og $d \geq 1$ være heltall slik at $d|n$. La $x_1, x_2, \dots, x_n$ være reelle tall slik at $x_1 + x_2 + \dots + x_n = 0$. Vis at det finnes minst $\binom{n-1}{d-1}$ valg av d indekser $1 \leq i_1 < i_2 < \dots < i_d \leq n$ slik at $x_{i_1} + x_{i_2} + \dots + x_{i_d} \geq 0$.

7. La X være en delmengde av $\{1, 2, 3, \dots, 10000\}$ med følgende egenskap:
Hvis $a, b \in X$, $a \neq b$, så er $a \cdot b \notin X$. Hva er det største antallet elementer i X ?

8. På et bord ligger det 2003 drops. To spillere utfører trekk annenhver gang. Et trekk består i å spise et drops eller halvparten av dropsene på bordet (den "mindre halvdel" hvis det er et odde antall drops); minst et drops må spises i hvert trekk. Den som spiser siste drops, taper. Hvilken spiller – den første eller den andre – har en vinnende strategi?

9. Vi vet at n er et positivt heltall ≤ 144 . Ti spørsmål av typen "Er n mindre enn a ?" er tillatt. Svarene gis med en forsinkelse: Svaret på spørsmål nummer i gis like etter at spørsmål nummer $(i+1)$ blir stilt, $i = 1, 2, \dots, 9$, men svaret på det tiende spørsmålet gis umiddelbart etter at det er stilt. Finn en strategi for å bestemme n .

10. Et *gitterpunkt* i planet er et punkt med heltallige koordinater. *Tyngdepunktet* til fire punkter (x_i, y_i) , $i = 1, 2, 3, 4$, er punktet $(\frac{x_1+x_2+x_3+x_4}{4}, \frac{y_1+y_2+y_3+y_4}{4})$. La n være det største naturlige tallet med følgende egenskap: Det finnes n ulike gitterpunkter i planet slik at ingen fire av disse har et gitterpunkt som tyngdepunkt. Vis at $n = 12$.
11. Er det mulig å velge 1000 punkter i planet slik at minst 6000 avstander mellom to av disse er like?
12. La $ABCD$ være et kvadrat. La M være et indre punkt på siden BC og N et indre punkt på siden CD slik at $\angle MAN = 45^\circ$. Vis at sentrum i sirkelen som er omskrevet trekant AMN , ligger på AC .
13. La $ABCD$ være et rektangel med $BC = 2 \cdot AB$. La E være midtpunktet på BC og P et vilkårlig indre punkt på AD . La F og G være fotpunktene for høydene fra A på BP og fra D på CP henholdsvis. Vis at punktene E, F, P og G ligger på en sirkel.
14. La ABC være en vilkårlig trekant og la AMB, BNC og CKA være likesidete trekanter på utsiden av ABC . Gjennom midtpunktet på MN konstruerer vi normalen på AC ; tilsvarende konstruerer vi normaler på AB og BC gjennom midtpunktene på NK og KM henholdsvis. Vis at disse tre normalene skjærer hverandre i ett punkt.
15. La P være skjæringspunktet mellom diagonalene AC og BD i en syklisk firkant. En sirkel gjennom P tangerer siden CD i midtpunktet M på denne siden og skjærer dessuten linjestykkene BD og AC i punktene Q og R henholdsvis. La S være det punktet på linjestykket BD som er slik at $BS = DQ$. Parallellen til AB gjennom S skjærer AC i T . Vis at $AT = RC$.
16. Finn alle par av positive heltall (a, b) slik at $a - b$ er et primtall og ab er et kvadrattall.
17. Alle de positive divisorene til et positivt heltall n lagres i en liste i stigende rekkefølge. Marit skal skrive et program som avgjør for en vilkårlig valgt divisor $d > 1$ om den er et primtall. La n ha k positive divisorer som ikke er større enn d . Marit hevder at det er tilstrekkelig å undersøke deleligheten av d med de første $\lceil k/2 \rceil$ divisorene i n :
Hvis en divisor i d større enn 1 blir funnet blant dem, er d et sammensatt tall, ellers er d et primtall. Har Marit rett?
Merknad: $\lceil x \rceil$ betyr det minste heltallet større enn eller lik x .
18. Hvert heltall farges med nøyaktig én av fargene BLÅ, GRØNN, LILLA, RØD.
Kan dette gjøres på en slik måte at
hvis a, b, c, d har samme farge og ikke alle er 0, så er $3a - 2b \neq 2c - 3d$?
19. La a og b være positive heltall. Vis at hvis $a^3 + b^3$ er et kvadrattall, så kan ikke $a + b$ være produktet av to ulike primtall.
20. La n være et positivt heltall slik at summen av alle positive divisorer i n (unntatt n) og antallet slike divisorer er lik n . Vis at $n = 2m^2$ for et eller annet heltall m .